Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

Tahmelan varhaiskasvatusyksikkö

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

2. Mitä kiusaaminen on?

3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?

4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa

5. Kiusaamiseen puuttuminen

    5.1. Kiusaamiseen puuttuminen varhaiskasvatuksessa

6. Yksikön omat tarkennukset

    6.1. Millä tavoin yksikkömme lapsiryhmissä luodaan turvallinen ilmapiiri ja tuetaan tunne- ja kaveritaitoja?

    6.2. Millä konkreettisilla tavoilla kiusaamiseen puututaan?

    6.3. Miten kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä käsitellään lasten ja huoltajien kanssa?

    6.4. Suunnitelma laadittu (pvm.)

1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

Tämä on Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksen kiusaamisenehkäisyn suunnitelma. Kiusaamisenehkäisyn suunnitelma tehdään jokaiseen varhaiskasvatusyksikköön. Suunnitelma sisältää kaikkia yksiköitä koskevan kaupunkitasoisen osion sekä jokaisen varhaiskasvatusyksikön omat tarkennukset.

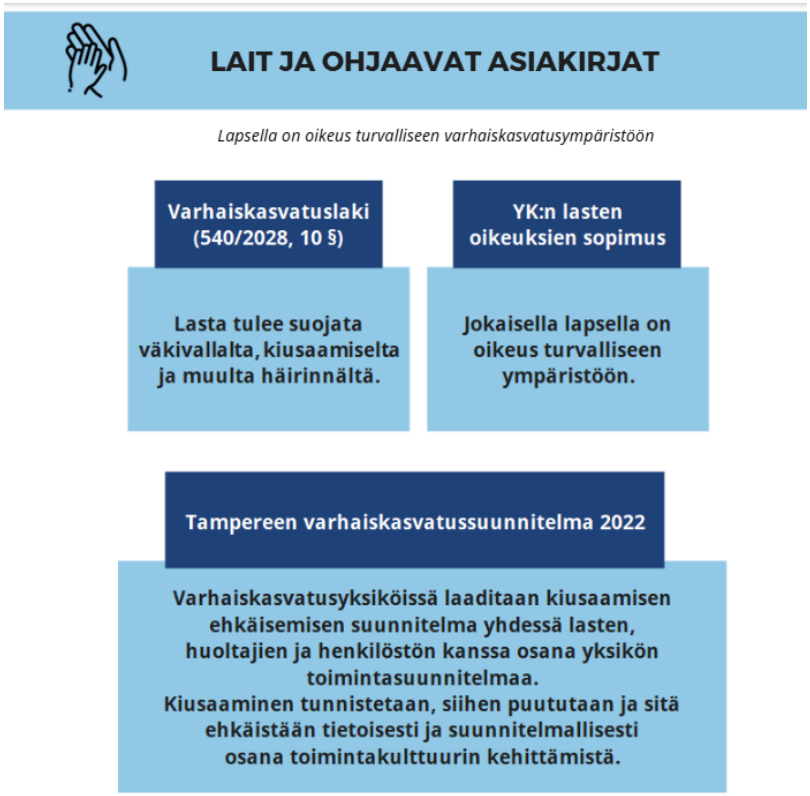

2. Mitä kiusaaminen on?

Kiusaaminen on tahallista ja haitallista käyttäytymistä, joka aiheuttaa pahaa mieltä. Kiusaaminen on ryhmäilmiö, joka perustuu lasten välisiin sosiaalisiin suhteisiin. Kiusaajan ja kiusatun välillä vallitsee vallan epätasapaino, jossa kiusaaja tai kiusaajat ovat ylivoimaisessa asemassa uhriin nähden esimerkiksi iän, kavereiden määrän, taitojen tai fyysisen vahvuuden suhteen. Kiusaaminen on toistuvaa toimintaa, joka kohdistuu yksisuuntaisesti samaan henkilöön.

Lapset vasta harjoittelevat sosiaalisia taitoja, eikä empatiakyky ole vielä täysin kehittynyt. On hyvä huomioida, että lapsilla voi olla haastavia vuorovaikutus- ja ristiriitatilanteita myös ilman, että kyse on kiusaamisesta.

3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?

Varhaiskasvatuksessa kiusaamisen vastainen työ on ennen kaikkea vuorovaikutustaitojen sekä ryhmässä toimimisen harjoittelua ja tunnetaitojen opettelua. Henkilöstön aktiivinen läsnäolo arjen kaikissa tilanteissa on lapsiryhmän turvallisuuden ja myönteisen ilmapiirin perusta. Jatkuva havainnointi ja havainnoista keskustelu tiimin kesken mahdollistaa kiusaamiseen puuttumisen.

Lapsille aikuisten johdonmukainen toiminta ja yhteisesti sovitut pelisäännöt ja sopimukset luovat selkeyttä toimintatapoihin ja omalta osaltaan ennaltaehkäisevät ristiriitatilanteita ja kiusaamista.

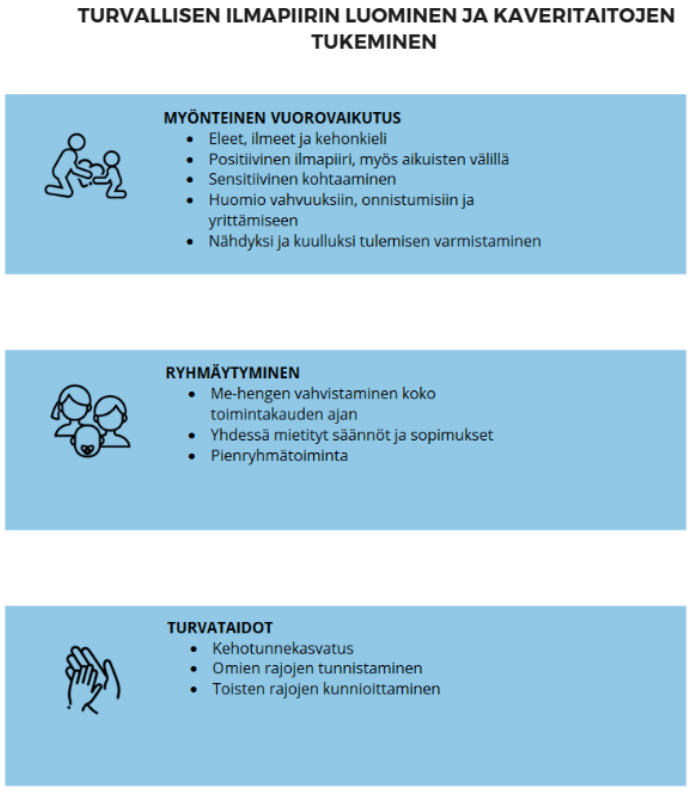

4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa

Tunteet ohjaavat voimakkaasti lapsen käyttäytymistä ja toimintaa. Tunteet ovat läsnä kaikissa arjen tilanteissa ja niiden säätelyä ja ohjausta tulee harjoitella. Tunnetaidot tarkoittavat kykyä tunnistaa, nimetä, ilmaista ja säädellä omia tunteita. Taitojen karttuessa lapsi oppii ymmärtämään, että myös muilla on tunteet ja se toimii pohjana ympäristön ymmärrykselle ja empatiakyvyn kehittymiselle. Kaikkiin tunteisiin liittyy aina jokin syy. Tunnetaitokasvatukseen kuuluu, että lapset oppivat ymmärtämään näitä syitä tunteiden taustalla. Aikuisella on suuri rooli tunnetaitojen kehittymisen tukemisessa. Parhaimmillaan hyvät tunnetaidot lisäävät lapsen hyvinvointia ja turvallisia ihmissuhteita.

5. Kiusaamiseen puuttuminen

MITEN KIUSAAMISEEN PUUTUTAAN?

5.1. Kiusaamiseen puuttuminen varhaiskasvatuksessa

Kiusaamistilanteiden huomaaminen ja niihin puuttuminen edellyttää henkilöstöltä läsnäoloa ja jatkuvaa havainnointia. Aikuisilla on velvollisuus puuttua välittömästi kaikkiin tilanteisiin, joissa lapsi kokee tulleensa kiusatuksi. Lapsen kokemusta kiusatuksi tulemisesta ei tule koskaan vähätellä tai mitätöidä.

Arjessa tapahtuvat yksittäiset konfliktit ja riidat voidaan yleensä ratkaista heti. Sen sijaan kiusaamisen selvittely vaatii pidempää työskentelyä, jossa tarkastellaan kiusaamisen kaikkien osapuolten sekä koko ryhmän tilannetta yhdessä huoltajien kanssa. On tärkeää huomioida, että myös kiusannut lapsi tarvitsee aikuisen tukea ja apua. Jokainen kiusaamistilanne edellyttää johdonmukaista jatkoseurantaa kiusaamisen loppumisen varmistamiseksi.

6. Yksikön omat tarkennukset

YKSIKÖN OMAT TARKENNUKSET

6.1. Millä tavoin yksikkömme lapsiryhmissä luodaan turvallinen ilmapiiri ja tuetaan tunne- ja kaveritaitoja?

Tahmelan ja Pispalan päiväkodeissa panostetaan ryhmäytymiseen ja siihen, että lapsi kokee olonsa turvalliseksi ja löytää oman paikkansa ryhmässä. Lasten kanssa laaditaan yhdessä säännöt. Pedagogiikassa ja toiminnassa panostetaan turvalliseen ilmapiiriin sekä tunne- ja tunnesäätelytaitojen vahvistamiseen.

Aikuisella on suuri rooli lapsen tunnetaitojen tukemisessa. Kanssasäätely; aikuinen toimii itse myös mallina lapselle siitä, miten tunteisiin suhtaudutaan, miten niitä sanoitetaan ja käsitellään. Aikuinen auttaa lasta säätelemään tunteita eri tavoin. Apuna voi käyttää esim. erilaisia tunnemittareita. LEKE-leikkejä käytetään aktiivisesti arjessa.

Tahmelan päiväkodissa käytetään arjessa MiniVerso-menetelmää ristiriitatilanteiden ratkaisuun.

6.2. Millä konkreettisilla tavoilla kiusaamiseen puututaan?

Ennakointi (kaveri- ja tunnetaitojen harjoittelu / Leikitään ja keskitytään-leikit), pienryhmätoiminta, leikkitaitojen vahvistaminen, aikuisen vahva läsnäolo, keskustelu ja arjen tilanteiden sanoittaminen. Aikuinen huomioi lasten vahvuudet ja antaa positiivista palautetta onnistumisista.

6.3. Miten kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä käsitellään lasten ja huoltajien kanssa?

Lasten kanssa keskustelua käydään arjessa päivittäin: arjen tilanteita sanoitetaan ja ennakoidaan. Huoltajien kanssa keskustellaan kaveritaitojen harjoittamisesta ja itsesäätelyn vahvistamisesta haku- ja tuontitilanteissa sekä vanhempainilloissa ja vasukeskusteluissa.

Vanhemmilla mahdolisuus osallistua MiniVerson toteuttamiseen myös kotona.

6.4. Suunnitelma laadittu (pvm.)

29.10.2026.